

BESZÁMOLÓ AZ ICARUS 16. NEMZETKÖZI TALÁLKOZÓJÁRÓL

Sankt Pölten, 2015. november 23–25.

Az Ausztriában 2007-ben megalapított, eredetileg közép-európainak induló nemzetközi levéltári szervezet, az ICARUS (International Centre for Archival Research) immár 170 taggal rendelkezik 30 európai országból, de az Amerikai Egyesült Államokból és Kanadából, sőt immár Irakból is van tagja a szervezetnek. Az egyre terebélyesedő ICARUS 16. nemzetközi találkozóját Ausztriában, Sankt Pöltenben tartotta, 2015. november 23–25-én. (Az ICARUS elnöke, *Thomas Aigner*, Sankt Pölten Egyházmegyei Levéltárának igazgatója).¹ A rendezvényen Magyarországról a Magyar Nemzeti Levéltár, Budapest Főváros Levéltára és Tatabánya Megyei Jogú Város Levéltára képviseltette magát.

A találkozó fókuszában ezúttal a Közel-Keleten megtalálható, az egész emberiség közös kulturális értékeit fenyegető veszélyek voltak. A rendezvény első napján, 2015. november 23-án a szervezet kilenc új tagjának rövid bemutatkozására került sor, majd a szervezők lehetőséget biztosítottak a velük való rövid ismerkedésre, tapasztalatcserére is. Ezt követően *Andreas Schmidt-Colinet* régészprofesszor (Universität Wien), Palmüra egyik legkiválóbb európai ismerője tartott egy hosszabb előadást a szíriai polgárháborúról és az ennek következtében ott folyamatosan pusztuló kulturális örökségről, a rablásátásokra és az illegális műkincs-kereskedelemre is részleteiben kitérve. A nap fogadással zárult, ez előtt a káld katolikus pátriárka, *Louis Raphaël I Sako* tartott beszédet. A második nap, kedd délelőtt a nemzetközi műhely keretein belül a Közel-Keleten, illetve Európában folyó, maradandó értékű, írott és épített örökség kérdésével kapcsolatban előadások hangzottak el. A fő előadó egy iraki káld Domonkos-rendi szerzetes, *Michael Najeeb* atya volt, aki a moszuli katolikus levéltár és könyvtár iratainak 2014 nyári megmentéséről beszélt (Moszult 2014. júniusában foglalta el az „Iszlám Állam”). Az atyával kapcsolatban fontos megjegyezni, hogy ő immár két és fél évtizede úttörő munkát végez az ősi iraki keresztény kéziratok digitalizálásával az általa vezetett „Centre Numérique des Manuscrits Orientaux” (CNMO) keretein belül. Egy másik előadó az épített örökség megőrzéséről beszélt: a cseh GEMA ART GROUP a. s.² képviseletében *Miroslav Houska* orientalista, nemzetközi projektmenedzser tartott előadást az Irakban 2004 óta zajló restaurálási programjukról. Az európai témákkal kapcsolatban elsőként *Kenyeres István*, Budapest Főváros Levéltára főigazgatója tartott előadást a Kárpátaljai Állami Területi Levéltár Beregszászi Részlegében a BFL által végzett állományvédelmi és digitalizálási munkáról.³ Ezt követően *Vlatka Lemić*, a Horvát Állami Levéltár (Hrvatski državni arhiv) főigazgatója az 1991–1995 között Horvátországban és Bosznia-Hercegovinában dúló háború maradandó értékű írott forrásokat érintő következményeit

¹ A találkozó hivatalos programja elérhető itt:

<http://documents.icar-us.eu/documents/2015/07/timeschedule-icarus-meeting-16.pdf>

² A témától kicsit eltér, de érdemes megjegyezni: a cseh GEMA igen jó példa arra, hogy néhány agilis, jó kelet-európai szakember milyen komoly nemzetközi projekteken is befutó lehet (ugyanis számos nagy presztízsű nemzetközi, UNESCO által kiírt tendert nyertek már meg, világörökség részét képező épületek restaurálására is). Ebben a csehek határozottan Magyarország előtt járnak.

³ Lásd erről KENYERES, ISTVÁN: Rescuing Ukrainian archival documents – Rescuing historical roots of Hungary. *Insights*, 2015. 2. 21.

tárt a hallgatóság elé. Végül egy nagy tapasztalatú restaurátor szakember, *Patricia Engel* (Donau-Universität Krems) általánosságban a maradandó értékű iratanyagra leelkedő általános veszélyekről beszélt Európában, valamint tágabb földrajzi, illetve klimatikus környezetben, a mentési lehetőségekre is kitérve. A délután folyamán az ICARUS Európai Unió által támogatott co:op („community as opportunity – the creative users’ and archives’ network”) nemzetközi projektjeivel kapcsolatos megbeszélések zajlottak, illetve egy spontán kezdeményezésre is sor került. Ennek során az ICARUS, segítségét felajánlva egy ad hoc megbeszélés során megalakította a „Chaldean Heritage Work Group”-ot, mely a jövőben támogatást nyújt *Michael Najeab* atya által vezetett CNMO iraki munkájához, három fő témacsoportra koncentráva:

- eszköztámogatás digitalizáláshoz és fizikai tároláshoz;
- restaurálással kapcsolatos képzés (Ausztriában és Horvátországban) a projektben dolgozó iraki önkéntesek számára;
- a digitalizált adatok tárolásával és on-line elérhetővé tételével kapcsolatos támogatás.⁴

A második nap késő délutánján a szokásos, elmaradhatatlan labdarúgó-mérkőzés, majd a vacsora következett. A rendezvény harmadik, utolsó napjának helyszíne a Sankt Pöltenhez közeli híres melki bencés apátság volt, ahol néhány adminisztratív megbeszélésen túl magát az apátságot, annak levéltárát és könyvtárát is bemutatták a vendégeknek (a levéltárban *Wilfried Konarik* atya, az apátság priorja vezette körbe a vendégeket). A jó hangulatú találkozó a nemzetközi kapcsolatok építésén és ápolásán túl ez esetben az ICARUS által az iraki (ó)keresztény kéziratok megmentésével kapcsolatos segítségnyújtás felajánlása miatt is fontos volt, utóbbinak remélhetőleg hamarosan kézzelfogható és látható eredményei is lesznek.

B. Stenge Csaba

KONFERENCIA A MOSON-MAGYARÓVÁRI PIARISTA ISKOLA TÖRTÉNETÉRŐL

MOSONMAGYARÓVÁR, 2015. SZEPTEMBER 24.

A Magyar Nemzeti Levéltár Győr-Moson-Sopron Megye Győri Levéltára és a Piarista Általános Iskola, Gimnázium és Szakközépiskola 2015. szeptember 24-én, közösen rendezte meg a „Szemelvények a mosonmagyaróvári piarista iskola történetéből” című konferenciát, amelynek a magyaróvári régi városháza Széchenyi-terme adott otthont. A tudományos igényű összefoglaló apropóját az adta, hogy az iskola a tavalyi évben ünnepelte fennállásának 275. évfordulóját, az idei esztendő pedig, a Szerzetesek Éveként jegyzi a katolikus egyház. A rendezvény levezető elnöki tisztségét *Aldozó István*, a megyei levéltár igazgató-helyettese töltötte be.

Az egybegyűlteket elsőként, a levéltár részéről *Dancsecz Mónika* igazgató köszöntötte, aki hangsúlyozta, hogy a konferencia célja az iskola történelme előtti tisztelgés mellett az archívum munkájának, dolgozóinak bemutatása, kutatási eredményeik szélesebb körű megismertetése. A rendezvény résztvevőit Mosonmagyaróvár Város Önkormányzata nevében, *Pausits István* képviselő

⁴ Lásd erről részleteiben <http://documents.icar-us.eu/documents/2015/12/presse-release-rescue-of-archival-documents-in-middle-east.pdf>